

1981/82:44

Måndagen den 7 december

Kl. 11.00

1 § Anf. 1 TALMANNEN:

Enligt till kammarkansliet inkommet meddelande kan justitieministern Carl Axel Petri på grund av trafikhinder inte infinna sig i kammaren förrän under eftermiddagen. Jag hemställer därför att kammaren nu beslutar att ajournera sina förhandlingar till kl. 15.00.

Denna hemställan bifölls, varefter förhandlingarna ajournerades kl. 11.01.

2 § Kammarens förhandlingar återupptogs kl. 15.00.

3 § Justerades protokollet för den 27 november.

4 § Sammanträdet fredagen den 11 december

Anf. 2 TALMANNEN:

Med ändring av den preliminära tidsplanen blir kammarens sammmanträde fredagen den 11 december ett bordläggningsplenum, som tar sin början kl. 09.00. Därvid besvaras ett antal interpellationer och frågor.

5 § Svar på interpellation 1981/82:84 och fråga 1981/82:118 om ifrågasatt indragning av vissa tingsställen

Anf. 3 Justitieministern CARL AXEL PETRI:

Herr talman! Karl Erik Eriksson har frågat om regeringen kommer att pröva alternativet att överlåta lokaler till berörd kommun, innan man tar ställning till en eventuell indragning av ett tingsställe.

Bertii Jonasson har i en interpellation frågat mig om jag vill medverka till att statliga organ som planerar indragning av regional service alltid bereder vederbörande länsstyrelse tillfälle att yttra sig i ärendet innan beslut fattas.

Måndagen den
7 december 1981

*Om ifrågasatt
indragning av
vissa tingsställen*

Han har också frågat om jag anser att den nu ifrågavarande indragningen av tingsställen i Värmlands län utgår från en tillräckligt saklig grund för att beslut skall kunna fattas.

Jag besvarar interpellationen och frågan i ett sammanhang.

Bakgrunden är att regeringen den 2 april i år uppdrog åt domstolsverket att göra en undersökning av behovet av tingsställen utanför tingsrätternas kansliorter. I direktiven för uppdraget anges som utgångspunkt vikten av att begränsa statens utgifter. Domstolsväsendets kostnader för lokaler, utrustning och personal bör därför vägas mot de nackdelar som en indragning av ett tingsställe kan medföra för staten. I bedömningen bör också vägas in de olägenheter som en indragning i det enskilda fallet kan medföra för allmänheten eller för rättsvärdan i stort. Vidare bör de regionalpolitiska och arbetsmarknadspolitiska effekterna av en indragning redovisas. I dessa två hänseenden skall samråd ske med berörda kommuner.

Domstolsverket räknar med att kunna redovisa resultatet av sin undersökning kring årsskiftet.

Låt mig först understryka att det inte är domstolsverket utan regeringen som bestämmer var det skall finnas tingsställen. Detta regleras i förordningen (1976:904) om rikets indelning i domsagor. Det är regeringen som – bl. a. av hänsyn till budgetläget – har funnit det angeläget att undersöka behovet av tingsställen och som har vänt sig till domstolsverket för att skaffa ett ordentligt beslutsunderlag. Av min redogörelse för uppdraget framgår också att det inte bara är de renodlade kostnadsaspekterna som skall undersökas. Till det som skall vägas in hör också tingsställets betydelse för allmänheten och för rättsvärdan i stort, liksom de regionalpolitiska och arbetsmarknadspolitiska effekterna av en indragning.

Regeringen har som nämnts angett att domstolsverket skall samråda med kommunerna under utredningsarbetet. Däremot har den bedömningen gjorts att det i vart fall på sakens nuvarande ståndpunkt inte är nödvändigt att höra länsstyrelserna. Regeringen är självfallet oförhindrad att i den fortsatta beredningen av ärendet inhämta länsstyrelsernas synpunkter. Innan så sker, bör vi emellertid se vad domstolsverket kommer fram till i sin utredning.

Jag vill självfallet inte föregripa regeringens ställningstagande i själva sakfrågorna genom några uttalanden, innan vi har sett resultatet av domstolsverkets undersökning.

Inte heller när det gäller Karl Erik Erikssons fråga vill jag här göra några uttalanden på förhand, innan domstolsverket redovisat resultatet av sin undersökning. Men utan tvivel är vi överens om att man bör försöka begränsa driftskostnaderna för tingsställen. Detta är också ett av syftena med uppdraget till domstolsverket.

Anf. 4 BERTIL JONASSON (c):

Herr talman! Jag vill först tacka justitieministern för svaret, även om jag tycker att det kanske inte är fullständigt.

Anledningen till denna interpellation är det sätt som domstolsverket gått fram på när det gäller utredning om planerad indragning av tingsställen

*Om ifrågasatt
indragning av
vissa tingsställen*

utanför tingsrätternas kansliorter. Det gäller dels frågan om vilka som bör yttra sig i detta ärende, dels materialets innehåll. Berörda tingsrätter och kommuner har uppmanats att yttra sig i frågan. Däremot har länsstyrelserna inte uppmanats att yttra sig. Detta är enligt min mening högst anmärkningsvärt, då länsstyrelserna har ansvaret för den regionala utvecklingen och servicen.

Placeringen av tingsställen är viktig ur lokal arbetsmarknadssynpunkt. Det är även i högsta grad en servicefråga. Det är nödvändigt att den statliga verksamheten utvecklas i enlighet med övergripande regionala ambitioner. I statlig förordning SFS 1979:639 har detta också lagts fast. Under sådana omständigheter finner jag domstolsverkets handläggning av frågan besynnerlig.

Nu redogör justitieministern för bakgrunden och regeringens uppdrag till domstolsverket. Utgångspunkten är vikten av att begränsa statens utgifter, säger justitieministern. Och det är naturligtvis en lovvärd sak, som alla kan ställa upp på. Att det verkligen blir en besparing betvivlar jag för min del, åtminstone i vissa fall.

Kostnader för lokaler, utrustning och personal skall vägas mot de nackdelar som en indragning av ett tingsställe kan medföra för staten, säger justitieministern vidare. Han fortsätter: "I bedömningen bör också vägas in de olägenheter som en indragning i det enskilda fallet kan medföra för allmänheten eller för rättsvården i stort. Vidare bör de regionalpolitiska och arbetsmarknadspolitiska effekterna av en indragning redovisas."

Det sista är viktigt och bör starkt betonas. Därför anser jag att länsstyrelsernas ord borde ha varit med från början.

I Värmland fick vi i länsstyrelsen reda på denna undersökning, och vi meddelade domstolsverket vad vi tyckte. Det är viktigt att man är ute i tid. Länsstyrelserna borde ha fått yttra sig. Men det framgick inte av direktiven, efter vad jag kan förstå. Av svaret framgår att domstolsverket fick direktiven av regeringen den 2 april i år. Jag vet att Carl Axel Petri inte var justitieminister då, och därför skall jag inte lasta honom för vad som har gjorts tidigare. Dåvarande justitieministern är inte här och kan inte ange synpunkter, och det ligger inte för mig att föra debatt mot någon som ej är närvarande och ej kan försvara sig.

Jag noterar dock med tacksamhet att justitieministern säger att det vid den fortsatta beredningen av ärendet kan bli aktuellt att höra länsstyrelsernas synpunkter. Det tycker jag är bra, därför att man då kan reparera vad som inte tidigare har klarats ut.

Den andra frågan som jag har ställt gäller uppgiftsmaterialet, som enligt min uppfattning är grovt missvisande. Att döma av de s. k. tabeller över folkmängden i orten för tingsställets placering verkar en indragning naturlig. Men verkligheten är en annan. Tabellerna baseras inte som sig bör på den totala folkmängd som finns i det s. k. upptagningsområdet. De upptar bara en uppgift om folkmängden i själva det samhälle där tingsstället är placerat. Detta är ju ganska ointressant i sammanhanget. En sådan presentation är missvisande, och den leder lätt till felbedömningar. Jag skulle vilja fråga

Måndagen den
7 december 1981

*Om ifrågasatt
indragning av
vissa tingsställen*

justitieministern om vi inte kan vara överens om den saken, ifall han har läst och studerat dessa uppgifter.

Om vi ser på de aktuella orterna i Värmland, så finner vi att tabellen för Årjäng uppitar en folkmängd på 3 000 invånare. Men inom upptagningsområdet finns ca 9 800 invånare. För Filipstad uppger man siffran 7 300 som folkmängd. Men om man räknar in dem som finns i upptagningsområdet, som är både Filipstads och Storfors kommuner, blir det ca 20 000 personer. Ser vi sedan på Råda, som är den ort där jag har mitt tingsställe, finner vi att folkmängden är 800. Det är rätt siffra för själva Råda samhälle, men det är ju fråga om ett upptagningsområde med 17 500 invånare. Man uppger vidare för Likenäs, som ligger längre upp i Klarälvdalen, en folkmängd på 200 personer. Det är folkmängden i själva Likenäs, men i upptagningsområdet betjänas 5 500 personer.

Ser vi på de fyra tingsställen som eventuellt skulle dras in, finner vi att man för dem har uppgett en sammanlagd folkmängd på 11 300, när den rätta siffran skulle vara 52 800, eller nära 53 000.

Tingsställets betydelse bevisas av att det under 1980 hölls ting 151 dagar på kansliorterna i Värmland och 76 dagar på tingsställena.

En annan sak som är missvisande är att man i domstolsverkets uppgifter om reseavståndet inte tar hänsyn till möjligheten att åka kollektivt. Det är ändå inte så, att alla har tillgång till egen bil. Om tingsstället i t. ex. Råda dras in, blir de människor som då måste till huvudorten Sunne tvungna att åka buss till Karlstad och sedan tåg till Sunne. Färdsträckan blir då ca 150 km eller mer, beroende på var i kommunen man bor, i stället för i tabellen angivna 57 km till kansliorten Sunne – det gäller enkel resa.

Om de som skall bevista tinget och måste åka kollektivt inte skall behöva övernatta i Sunne, måste de få sitt ärende avklarat under tiden mellan kl. 11.30 och 14.15. Det kan ju slumpas sig så att det går att klara detta, men vi vet alla att det är nästan omöjligt att på det sättet anpassa förhandlingar och annat till vissa tider. Om det gick att klara av ärendet under den tid jag angivit, skulle tiden för avresan från Hagfors, ifall man reser med kollektivtrafik, bli kl. 05.40 på morgonen med återkomst kl. 18.35 – annars får man övernatta i Sunne och åka hem nästa dag. En indragning av Råda tingsställe skulle kosta människorna mycket tid och pengar, bara för att minska kostnaderna med några kronor för det allmänna. Det måste vara fel.

Om tingsstället i Likenäs dras in, får en person från Nordvärmland – som redan nu har 6 mil till Likenäs – en resväg på mer än 15 mil till Sunne. Inte heller detta är rimligt. Även andra exempel kan anföras. Att dra in tingsställena kan alltså visa sig vara missriktad sparsamhet. Det är detta jag har velat peka på i min interpellation.

Justitieministern har, efter vad jag förstår, inte svarat på min andra fråga. Han har visserligen sagt att det inte ankommer på honom att nu göra några uttalanden, men det skulle ändå vara intressant att få höra om han anser att den här ifrågasatt indragningen av tingsställen i Värmlands län utgår från en tillräckligt saklig grund med tanke på det material som har sänts ut och

som jag här har försökt redogöra för. Jag skulle uppskatta att få ta del av justitieministerns uppfattning på den punkten, om det är möjligt.

De kostnader för lokaler på tingsställena som angetts i det av domstolsverket utsända underlaget kan säkert nedbringas genom samarbete med kommunerna. Den delen har Karl Erik Eriksson tagit upp i sin fråga, och därför avstår jag från att närmare kommentera den.

Herr talman! Jag slutar med att konstatera att justitieministern i sitt svar säger att det till sist är regeringen, och inte domstolsverket, som bestämmer var det skall finnas tingsställen. Det ser jag som något positivt i sammanhanget. De uppgifter som nu har skickats ut måste studeras närmare. Jag hoppas att regeringen då tar hänsyn till de regionalpolitiska aspekterna och dessutom till servicen för de människor som berörs.

Anf. 5 Tredje vice talmannen KARL ERIK ERIKSSON (fp):

Herr talman! Det är få saker som oroar befolkningen i en bygd så starkt som när myndigheterna drar in eller skär ned på sin service eller verksamhet i bygden. Man tycker liksom att det är att klassa ned bygden, och man menar att det har en betydelse rent psykologiskt ur lokaliseringssynpunkt. Man är också medveten om att det i många fall innebär en försämring i servicen för bygdens invånare, och man vet att man mister arbetstillfällen.

Domstolsverkets övervägande att dra in 22 tingsställen från Simrishamn i söder till Haparanda i norr utgör inget undantag när det gäller att skapa oro. Det är tvärtom så att det skapar mer irritation än de flesta indragningar som skett från myndigheternas sida.

Dessa tingshus har byggts med skattemedel från bygdens folk. 1970 plockade staten in de här tingshusen. På många ställen tog man dessutom fonderade medel. Det var befolkningen nöjd med, eftersom tingsstället och kansliet blev kvar på orten. Men så kommer nu staten med en utredning och säger att nu skall vi lägga ned dessa tingsställen. Det överraskar de kommunala myndigheterna, och det är alldeles självklart att det vällar oro. Låt mig ta ett par typexempel!

I Årjäng fick man helt plötsligt se en annons i tidningen. Saken var inte förberedd genom kontakter med kommunstyrelsens ordförande eller med kommunstyrelsen över huvud taget. I annonsen bjöds tingshuset ut till försäljning. Det talades om att storleken var 1 034 kvm, och det berättades att huset innehöll två lägenheter och en rad lokaler dessutom. Så uppmanades intresserade att komma in med anbud. Det är klart att människorna i bygden blev förvånade. Man hade byggt upp ett tingshus, som var i bra skick, modernt och ändamålsenligt. Det är en centralt belägen byggnad. Nu inkom det inte många anbud. En kyrklig församling sade att vill ni skänka oss huset skall vi ta hand om det. En enskild person svarade att han kunde ge 205 000 kr. Byggnadsstyrelsen förkastade dessa anbud. Det innebär att fastigheten inte kommer att avyttras. Men då frågar man sig: Vad hade hänt om det kommit ett bra anbud? Vad hade då hänt med bygdens tingshus? Jag måste säga att det brustit väldigt mycket i kontakterna mellan domstolsverket och de kommunala myndigheterna.

Måndagen den
7 december 1981

*Om ifrågasatt
indragning av
vissa tingsställen*

Ett annat exempel är av en annan typ. Det gäller Råda. Dit reste jag, innan jag ställde denna fråga till justitieminister Petri, och tittade på lokalerna. Bertil Jonasson har skildrat detta fall ganska utförligt. I Råda sålde man lokalerna för ett som jag tycker hyggligt pris till den kyrkliga församlingen, som anordnade ett församlingshem och inrättade lokaler för det lilla samhället. Och så hyrde man in tingsstället, som betalar 12 600 kr. per år. Då säger någon, att det var väl en lysande lösning. Ja, det tycker alla utom tydligen domstolsverket och regeringen. Nu är nämligen detta tingsställe upptaget på listan över tingsställen som man överväger att lägga ned.

Då vill jag fråga: Kan det vara vettigt att man överväger att lägga ned ett tingsställe där kostnaden är endast 1 050 kr. per månad och där det hålls ett tjugotal ting om året? Det gäller en bygd som är mycket beroende av att tingsstället ligger just där. Bertil Jonasson har skildrat hur man måste ta flera dagar i anspråk för att kunna infinna sig inför tinget på kansliorten osv. Jag tycker att det verkligen är underligt att Råda finns med på domstolsverkets lista. Där tycker jag att man löst det hela ändamålsenligt, praktiskt och riktigt.

Sedan vill jag säga att det är sällan man ser så många fel samlade på en A 4-sida som på listan från domstolsverket, där man gjort en sammanställning över tingsställen kategori A. Bertil Jonasson har tagit flera exempel, som jag inte skall upprepa. Men låt mig fylla på Bertil Jonassons exempel med att tala om Likenäs. Där sägs det att man hållit sju ting för 200 personer som bor i bygden. Det skulle innebära att nästan varenda invånare hade blivit dömd under året. I verkligheten är det precis som Bertil Jonasson sagt att det är 5 500 människor som berörs.

Jag skulle kunna fortsätta och ta många sådana exempel, men låt mig ta en annan typ av exempel från denna felaktiga lista. Det sägs där att tingshuset i Årjäng kostar 180 800 kr. om året i drift. Det skulle vara väldigt spännande om justitieministern ville gå upp och precisera den siffran. Hur kommer man fram till detta? Tingshuset har inte kostat någonting i anskaffning; man har inga avskrivningar att göra. Tingshuset har man byggt från beskattade medel i Årjängsbygden. Man har inkomster på hyror enbart från Årjängs kommun på 55 000 kr., som inte är redovisade.

Så skulle vi kunna fortsätta och rada upp exempel på felaktigheter på den här A 4-sidan.

Jag är tacksam för det svar som har getts, och precis som Bertil Jonasson tycker jag att det finns en positiv underton, även om justitieministern mycket skickligt liksom har dolt sin personliga inställning.

Carl Axel Petri säger att han inte vill ge klartecken förrän regeringen har sett domstolsverkets utredning, som skall vara klar vid nyår. Då vill jag fråga: Om utredningen är klar till nyår, när kommer då regeringens besked?

Jag vill påminna om vad jag sade inledningsvis, att både hos myndigheter och hos enskilda invånare i de berörda bygderna, från Simrishamn till Haparanda, är man fundersam. Jag tror det är riktigt att justitieministern arbetar för att det ges ett besked så snart som möjligt.

I svaret står det att "utan tvivel är vi överens om att man bör försöka

begränsa driftkostnaderna för tingsställena". Ja, det håller jag också med om. Och jag tycker att Arvika tingsrätt har gett ett mycket bra råd till regeringen och domstolsverket. Man har sagt: Lämna tillbaka tingshuset till kommunen, låt kommunen ordna med lokal för tingsstället och på det sättet behålla vissa arbetstillfällen i bygden. Låt kommunen behålla lokalerna, advokatkontoret som de fått dit tack vare tingsstället och en rad följdkontor som de har fått i Årjäng.

Jag vill – även om det inte går att lämna klart besked beträffande hela den här listan – fråga: Delar justitieministern principiellt Arvika tingsrätts och många remissinstansers synpunkter och min egen synpunkt att man borde förbilliga det hela genom att följa Rådaexemplet, dvs. föra över de dyrbara lokalerna till kommunen och sedan hyra lokaler eller få dem gratis i samråd med kommunen?

Jag undrar alltså:

1. När kommer regeringens besked?
2. Är regeringen villig att förhandla sig fram till billigare lösningar till både kommunens och domstolsverkets bästa?

Anf. 6 Justitieministern CARL AXEL PETRI:

Herr talman! Jag vill först understryka vad jag sade i svaret, nämligen att domstolsverket har fått detta uppdrag från regeringen och kommer med sitt svar vid årsskiftet. Det är, som jag ser det, knappast meningsfullt att nu och här diskutera det underlag som verket har för sin utredning. När utredningen kommer in får vi granska den och så fort som möjligt ta ställning till den.

Bertil Jonasson tog upp frågan om hörande av länsstyrelserna i den här frågan. Jag vill säga att jag tycker det är helt naturligt att man, om det skulle bli aktuellt med någon väsentlig ändring av tingsställena, under ärendets vidare hantering tar någon form av kontakt med länsstyrelsen i resp. län.

Det lär vara inemot hälften av tingsställena i landet som ägs av kommunerna och som alltså upplåts för tingsrätternas förhandlingar på tingsställena. Det är ofta fråga om lokaler som används för andra ändamål. Karl Erik Eriksson gav ett exempel på ett sådant ändamål.

Att överlåta ett statligt tingshus till en kommun på villkor att detta upplåts för en tingsrätts sammanträden på orten är naturligtvis ibland en delikat fråga. Skulle någon kommun erbjuda sig att överta ett statligt tingshus, blir det väl i första hand byggnadsstyrelsen och domstolsverket som får pröva, om det är lämpligt och möjligt. Jag kan givetvis inte föregripa en sådan prövning. Men jag vill för egen del gärna understryka intresset av att man söker sig fram till praktiska lösningar och först ordentligt diskuterar olika ändamål för huset, så att man får en ur bygdens och statsverkets synpunkt lämplig lösning.

Slutligen undrar frågeställarna: När kan regeringen ge besked i anledning av domstolsverkets utredning? Givetvis beror det litet grand på vad utredningen kommer att innehålla. Men jag vill här säga att jag strävar efter att så fort som möjligt ge ett besked, för jag förstår de olägenheter som är förenade med att leva i ovisshet.

Anf. 7 BERTIL JONASSON (c):

Herr talman! Jag kan förstå justitieministern när han säger att det inte är fruktbart att diskutera det här materialet. Det skulle kanske jag också ha sagt, men ekshäring som jag är och van att tala ur skägget ordentligt skulle jag ge det ett litet hårdare betyg än så. Det var vad jag ville säga i det sammanhanget.

Det är väl bra att ärendet blir prövat, som justitieministern säger. Huvudsaken är att det blir sakligt prövat och att de verkliga förhållandena tas fram. Annars skulle det alldeles säkert gå snett.

Att man från regeringens och samhällets sida är tvungen att bringa ner utgifterna är absolut klart, i det här fallet lika väl som eljest. Det är vi inte motståndare till på något håll. Men vi måste då också ta hänsyn till vad en indragning kostar de människor som skall besöka tingsstället i fråga om förlorad arbetstid, resor, service och annat. Vi kan heller inte bortse från de lokaliseringspolitiska frågeställningarna. Därför måste den här frågan faktiskt bedömas från alla synpunkter.

När det gäller tingshusen får man lov att säga om dessa som om andra samhällseliga lokaler att användningen med hänsyn till kostnader för byggande, underhåll och energiåtgång – dvs. driftkostnaderna – måste vara så stor som möjligt. Då kan man använda lokalerna till olika aktiviteter, vilket man gjort i Råda, som Karl Erik Eriksson nämnde. Jag har varit där på andra sammanträden, och det fungerar alldeles ypperligt. Lokalerna skulle kanske kunna användas på ännu fler sätt, det är möjligt. Det kanske t. o. m. går an att klara sig utan egna tingshus. Man kan använda andra lokaliteter som kommunerna har, vilket också Karl Erik Eriksson varit inne på.

Jag tycker att det är sådana prövningar som bör göras, om man skall satsa på att få till stånd besparingar i det här fallet. Därför hälsar jag med tillfredsställelse att justitieministern sade att vi skall söka oss fram till praktiska lösningar. Det är precis vad man skall göra. Då tror jag inte att det blir så enkelt som att bara dra in dessa tingsställen. Det löser inte problemen på dessa platser. Det är naturligtvis väsentligt att tingsrätterna fungerar effektivt, men framför allt är det viktigt att de servar människorna på ett riktigt sätt, så att befolkningen inte drabbas av den kolossalt besvärliga attityden att allting skall dras in. Det verkar menligt på både företagsamhet och människors möjlighet att arbeta vidare.

Anf. 8 Tredje vice talmannen KARL ERIK ERIKSSON (fp):

Herr talman! Tack, herr justitieminister, för uppgiften att regeringens besked kommer ganska snart efter nyår. Jag tror att det är mycket viktigt.

Jag vill säga några ord till om typexemplet Råda. Justitieministern sade att man i många kommuner löst problemet på ett vettigt sätt. Man har överlåtit lokalerna, och det fungerar fint och är billigt - mycket billigare än tidigare för byggnadsstyrelsen. Varför finns då ett exempel på en lösning som fungerar perfekt med på domstolsverkets, jag vill inte direkt säga dödslista men lista över tänkbara döda tingsställen? Att så är fallet förvänar mig verkligen.

Jag har gjort så att jag har ringt till häradshövdingen i området, eller lagmannen som det numera heter, Eliasson. Han är lika förvånad som jag över detta. Han har i ett temperamentsfullt yttrande lämnat uppgifter på hyreskostnader på endast 1 050 kr. i månaden. Å andra sidan skulle en nedläggning medföra många gånger högre kostnader för både myndigheter och enskilda. Det är därför mycket beklagligt att listor av den här typen skickas ut.

Justitieministern sade att om någon kommun anmäler sig och förklarar sig villig att ta över ett statligt tingshus, skall berörda myndigheter överväga det. Det ligger något av myndighetsstolthet i det yttrandet, tycker jag. Varför kan inte domstolsverket i det här fallet säga att dess kostnader för tingsstället i Årjäng uppgår till 180 800 kr. per år? Jag har sagt att jag tror att siffran är oriktig, men justitieministern har inte dementerat den, trots att han här har haft chansen. Om uppgiften är riktig, varför vänder sig då inte domstolsverket till Årjängs kommun och förklarar att det är alldeles åt skogen för dyrt för statsverket att ha kvar tingshuset i Årjäng? Varför hör man inte efter om kommunen skulle kunna tänka sig att ta över tingshuset, på villkor att ting får hållas där även i fortsättningen? Det är ju precis vad tingsrätten i området föreslår.

Jag tycker inte att man skall skjuta ifrån sig det här problemet utan gå till botten med det, när man nu har oroat bygdens folk. Man måste sträva efter att få en gemensamt så vettig lösning som möjligt för bygdens folk, för kommunen och för domstolsverket.

Överläggningen var härmed avslutad.

6 § Föredrogs och hänvisades

Motionerna

1981/82:156 till socialutskottet

1981/82:157 till arbetsmarknadsutskottet

7 § Föredrogs men bordlades åter

Konstitutionsutskottets betänkanden 1981/82:15 och 16

Skatteutskottets betänkanden 1981/82:18 och 22

Utrikesutskottets betänkanden 1981/82:12–16

Försvarsutskottets betänkande 1981/82:12

Socialutskottets betänkanden 1981/82:16–20

Kulturutskottets betänkanden 1981/82:12 och 14

Utbildningsutskottets betänkande 1981/82:4

Jordbruksutskottets betänkanden 1981/82:13–15, 18 och 19

Arbetsmarknadsutskottets betänkanden 1981/82:4 och 7

8 § Anmälades och bordlades

Motionerna

1981/82:158 av *Gösta Bohman m. fl.*

1981/82:159 av *Olof Palme m. fl.*

Måndagen den
7 december 1981

1981/82:160 av *Lars Werner m. fl.*

med anledning av proposition 1981/82:71 om ny anställningsskyddslag
m. m.

---

*Meddelande om
interpellation*

9 § Anmälades och bordlades

Finansutskottets betänkanden

1981/82:3 om tvååriga budgetperioder

1981/82:4 om begränsning av statliga monopol, m. m.

1981/82:5 om företagens uppgiftslämnande

1981/82:6 om offentlig upphandling

1981/82:7 om redovisning av protektionistiska åtgärders konsekvenser

1981/82:8 om översyn av det statliga företagsstödet

1981/82:9 om ett ändrat skatte- och bidragssystem

1981/82:10 om det statliga redovisningssystemet (förs. 1980/81:16)

1981/82:11 med anledning av riksdagens revisorers verksamhetsberättelse
för första halvåret 1981 (redog. 1981/82:2)

1981/82:12 om fortsatt giltighet av lagen (1974:922) om kreditpolitiska medel
(prop. 1981/82:42)

Kulturutskottets betänkande

1981/82:13 om inrättande av en fond för utgivningen av Allan Petterssons
musik

10 § Meddelande om interpellation

Meddelades att följande interpellation framställdes

den 4 december

1981/82:99 av *Kjell-Olof Feldt* (s) till ekonomi- och budgetministern om
skatteflykt:

I den principuppgörelse om skattepolitiken som i våras träffades mellan
socialdemokraterna, centern och folkpartiet ingick såsom en särskild punkt
att kampen mot skattefusk och skatteflykt skulle intensifieras. Förslag i detta
syfte skulle enligt överenskommelsen successivt läggas fram.

Överenskommelsens övriga delar har nu resulterat i ett konkret förslag till
reformer av inkomstskatten. Det ter sig därför angeläget att också den del
som gäller skattefusk och skatteflykt så långt det är möjligt omsätts i praktisk
handling.

Vissa initiativ har tagits av regeringen. Justitieministern har sålunda
aviserat förslag dels till skärpning av bestämmelserna om bokföringsbrott,
dels om införande av regler om ekonomiska sanktioner vid brott i
näringsverksamhet. Vidare har tillkallats en utredning som skall överväga
behovet av utvidgade regler om näringsförbud. Dessa åtgärder ligger helt i
linje med vad socialdemokraterna krävt i riksdagen.

Vidare har budgetministern utlovat lagstiftning som förbjuder avdrag vid beskattningen för s. k. förskottsräntor.

Det är dock önskvärt att regeringen toge flera initiativ på detta område. Jag skall redogöra för tre olika fall, där regeringens uppfattning om förfarandenas förenlighet med gällande lagstiftning är av intresse resp. nya initiativ kan vara påkallade.

1. I mars månad i år frågade jag budgetministern om han avsåg att vidta någon åtgärd med anledning av ett förslag från brottsförebyggande rådet, som innebar att räntefria lån eller lån med lägre ränta än normalt till anställda skulle medföra att ränteförmånen inkomstbeskattas hos den anställde. I sitt svar lovade budgetministern att göra en översyn av de skattemässiga problemen kring räntefria lån av olika slag. Behovet av åtgärder har ökat genom skatteuppgörelsen mellan socialdemokraterna, centerpartiet och folkpartiet.

2. Enligt uppgifter i pressen har följande förfarande nyligen ägt rum.

Ett antal personer bildar en kooperativ ekonomisk förening med syfte att driva en livsmedelsaffär. Medlemmarna tecknar vardera t. ex. 20 andelar à 5 000 kr. i föreningen. 1 % av insatsen betalas kontant och 99 % genom överlämnande av en räntebärande revers. Denna får inte belånas eller på annat sätt utnyttjas i något sammanhang.

Medlemmarna gör avdrag från räntorna i sina deklarationer och får på så sätt en skattelättnad.

Överskottet av föreningens verksamhet, inkl. ränteintäkterna från medlemmarna, delas ut till medlemmarna. Utdelningen synes ske även efter andra grunder än i förhållande till gjorda inköp. Föreningen gör avdrag för utdelningen. Medlemmarna tar inte upp återbäringen till beskattning.

3. Lagen mot skatteflykt (generalklausulen) trädde i kraft den 1 januari 1981. Enligt särskild föreskrift får riksskatteverket lämna förhandsbesked om tillämpning av lagen. Ett antal ärenden har sedan prövats. I samtliga har riksskatteverket förklarat att generalklausulen inte är tillämplig. Besluten har vunnit laga kraft. Ett av de prövade ärendena gällde avdragsrätt för förskottsräntor, dvs. det förfarande som regeringen senare genom skrivelse till riksdagen ingripit mot.

Mot denna bakgrund vill jag ställa följande frågor till budgetministern:

Vilka åtgärder har regeringen vidtagit för att reglera de skattemässiga villkoren för räntefria eller lågförräntade lån till anställda?

Anser budgetministern att förfarandet med en kooperativ ekonomisk förening i syfte att erhålla skattemässiga förmåner, som ovan beskrivits, bör tillåtas av skattelagstiftningen?

Anser budgetministern att lagen mot skatteflykt i dess nuvarande utformning uppfyller lagstiftningens syfte?

Måndagen den
7 december 1981

---

*Meddelande om
frågor*

11 § Meddelande om frågor

Meddelades att följande frågor framställdes

den 4 december

1981/82:169 av *Margareta Andrén* (fp) till kommunikationsministern om miljökraven för lufttrafiken på Bromma:

Riksdagen har beslutat – och åter slagit fast – att jettrafiken på Bromma flygplats snarast möjligt skall överflyttas till Arlanda, dock senast under andra halvåret 1982. Förberedelserna är nu i gång. I oktober 1981 anmälde regeringen i en skrivelse till riksdagen dagsläget rörande de nödvändiga investeringarna på Arlanda.

Rörande Bromma har luftfartsverket dock haft problem att följa tidsplanen för skärpta buller- och avgaskrav. I hemställan till koncessionsnämnden för miljöskydd anhåller luftfartsverket den 27 november 1981 om dispens från eller upphävande av gällande beslut av koncessionsnämnden resp. regeringen på diverse punkter.

Jag vill med anledning av det anförda ställa följande fråga till kommunikationsministern:

Vilka åtgärder vidtar kommunikationsministern för att tillse att fastställda miljökrav rörande lufttrafiken på Bromma uppfylls vid fastställd tid?

den 7 december

1981/82:170 av *Anita Gradin* (s) till socialministern om förmedling av adoptivbarn:

Anser socialministern tiden mogen att införa obligatorisk förmedling för alla blivande föräldrar till adoptivbarn?

12 § Kammaren åtskildes kl. 15.33.

In fidem

SUNE K. JOHANSSON

/Solveig Gemert